

MAGYAR KURIR

A' FELSÉGES CSÁSZÁR ÉS APOSTOLI KIRÁLY KE-
GYELMES ENGEDELMÉRŐL.

Indúlt Bétsből, Pénteken November 17-dik napján, 1815-dik esztendőben.

Nagy Britannia.

Angliában most a' népnek nagy sok-
sága minden felől tódult *Woolwich* felé,
hogy ott a' *Bullochs György* ur igazgatása
alatt, *Bonaparte* számára faból felépített
házat meglássa. Ennek a' háznak elől-
lévő része együgyű és görög forma készü-
letű; 120 lábnyi hosszúságú, ablaka van
14, 's azonkívül egy nyílt udvareleje. A'
bőszsza ennek a' háznak 100 lábnyomnyi;
's átaljában véve; valamelly derék Anglia
Ország ifalusi házhoz hasonló. Földszint jobb
felől vannak *Bonaparte* számára rendelt szo-
bák, ugymint: egy ebédlő-, egy mulató-,
egy billiárdos-, egy háló-, egy öltöző-és
egy ferdő-szoba. Bal szárnyában pedig
ennek az oldalnak fognak *Bonaparte* tár-
sai lakni. A' szobák együgyűen ugyan, de
igen jó ízlés szerint és legszebb materiák-
kal vannak bévonatva; az azokban lévő há-
zi eszközök a' régi időkbeli módra, és ha-
lavány aranyból való ékességekkel vannak
felkészítve. A' *bibliotheca etruscus* mód
szerint, 's egy nevezetes újdán feltalált me-
chanicus asztallal van felékesítve. A' há-
ló szobában van egy felljebb emelt helyen
egy ágy, melly lilla színű selyemből
való és arany rojtokkal, és legfinomabb
musselinből készített kárpitokkal van körül-
borítva. A' ferdőkád márványkőből való.
Mind ez öszveségesen közel egy millió fon-

tot nyom. Több mivelők hajóra szállanak,
hogy ezt a' házat *Sz. Honában* felállítsák.
Bonaparte számára még egy kristalyból, és
egy portzellánból való asztalkészület kül-
dettetik oda.

A' legújabb *Maltai* levelek jelentik,
hogy mihelyt *Eurotas* fregat ezen sziget ki-
kötő torkába béevezett, azonnal tudtára
adatott *Savarynak*, *Lallemandnak*, és a'
fregáton levő egyéb foglyoknak is, hogy
a' szigettel való közösülés senkinek közü-
lök meg nem engedtetik. *Manuel* erősség-
ben szállásokat készítenek nekik, a' hol ők,
mint látszik, mint státus foglyok, tartat-
tatni fognak. Az ő őriztetésekre az oda va-
ló 10-dik regimentnek ket kompániája,
Generál *Otto* az erősség kommandánsának
vezérlése alatt vagyon kirendelve. Na-
gyobb része ezeknek a' foglyoknak egész
uton tsüggedt szomorúan voltak.

A' *Londoni* újságlevelek, October 31-
dikén beszélik, hogy az oda való leghire-
sebb modi kereskedők három pompás ud-
vari öltözetet a' *Haiti* fekete Királyné, és
a' *Herczegasszonyok* számokra készítenek.
Azt, a' melly a' Királynéé lesz, remek
munkának lehet tartani. Ennél az öltözet-
nél, az arra fordított materiákra, és a' ki-
varrásokra nézve, sem itt sem más Orszá-
gokban, szebbet nem láthatni. Fejér at-
lából való.

Hogy *Anglia* országban férjek a' magok feleségeiket eladhatják, ha azokat, kötelet a' nyakokra vetvén, vásárra vezetik; ésméretes dolog; de a' *Yorki* ujságban most egy ellenkező eset találtatik, hogy tudni illik, *Dewsburyben* egy aszszony a' férjét 6 pencért avagy 4 garasért közönségesen eladta légyen.

October 28-ik napján *Janos* és *Lajos* Eő Cs. Austriai Főhercezségek *Twickenhamban* az *Orleansi* Hercegnél, ki most Angliában vagyon; a' következett napon pedig *Oatlandsban* a' *Yorki* Hercegnél ebédeltek. Azon holnap 30-dik napján reggeli 4 órakor Eő Cs. Főhercezségek *Newmarketbe* mentek, a' honnan November 1-ső napján *Londonba* vissza várattattak; másodikkban pedig akarták a' fővárost ismét oda hagyni, 's az északi tartományokat megjárni, és azoknak fabrikáikat megnezegetni szándékoztak. Mind hallatik *Edinburghig* és *Glasgowig* fogják ez utjokat folytatni.

October 29-dik napján az Austriai Cs. Kir. Követ Regens-Princznél *Carltonhouseben* audientzián volt.

A' mint az Olasz Országi levelek jelentik, a' *Walesi* Hercegaszszony szándékozik *Comer* tavánál örökké letelepedni. Eő Kir. Hercegsége nem sokára Görög Ország 's annak szigetei látására, azután Konstantinápolyba fog menni, a' hol a' telnek hátra lévő részét el fogja tölteni.

Egy irás *New-Yorkból* September 16-dikán jelenti, hogy *Bonaparte József* ott 300,000 Spanyol quadroupelt beváltott, és egy Londoni bankir-házra 200,000 font sterlinget assignált légyen. Noha ezen summa már magában temérdek, még is, mint mondják, az ő vagyonának csak egy részét teszi.

Az *Európai* Luxus *Asiába* is kezd terjedni; néhány holnapoktól fogva több mint ezer, Angliába tsinált kocsik, napkeleti Indiába küldettettek.

A' politziára ügyelő *De' Medici* minister a' Királyhoz küldött, 's *Muratot* illető, a' M. Kurir közelebbi darabjában félbeszakadt tudósításának folytatása.

„Minekutánna a politzia által ezen feltételről hir adatott volna, Felséged a' Szicziái partokra is őrizetet tétetett; ez annál szükségesebb volt, minthogy *alsó Calabriában* az a' hir repdesett, hogy Nov. 4-dikén új Respublika kikiáltatni, és *Murat* annak első Konzulává neveztetni fogna.“

„Azonközben Felséged azt értette vala, hogy a' nép elpártolásától nem csak nem tartani, sőt azt gondolni lehet, hogy a' nép nem csak őtet magát, hanem azokat a' lakosokat is, kik az ő uralkodása alatt, ha kényszerítve is, néki szolgáltak, főképp pedig azokat, kik magokat ő alatta meggazdagították vala, megfogja támadni; úgy hogy a' *Murat* vétkes feltételén kívül, még czeokról az utolsókról is, kik a' népnel gyanuságban voltak, kellett gondoskodni.“

„September vége felé kihirlettetett vala, hogy *Austria*, *Olasz* Országtól minden zenebonának a' legkissebb okát is eltávolztatni kívánván, *Muratnak*, a' maga státusaiban, menedékhelyt ajánlott; és hogy egy angliai fregat is már készen állott *Muratnak*, *Triestbe* való általvitetésére. Noha Felséged ezt az intézetet a' veszedelem elfordítására hasznosnak lenni találta, még is kételkedett abban, hogy azt *Murat* elfogadná, a' kinek büsske gondolkodása módját Felséged esmérte. Azonközben értésünkre esett, hogy *Murat* az ajánlást el nem fogadta, és a' hozzá küldött *Maceroni* nevű embernek azt felelte légyen, hogy az néki hozott uti levelet elfogadja ugyan, de hogy ő a' Császár Eő Felségével a' menedék hely iránt maga alkudozni fog, és az angliai fregaton *Triestbe* utazni nem akar, minthogy néki az anglus kapitány *illetlen meghívást küldött volna*. Ez a' felelet csak

a' Murat elindulása után megérkezett; még emlékezetre méltó, hogy ő *Ajaccio*-ban katonai előmozdítást intézett, és *Natali* artilleria Oberstert *Marchal-de-Camp* rangjára 's a' t. emelte. Az ő tőle kiadott decretumok, melyek nálam vannak, így végződnek: *A' mi finantziai, és hadi Ministerein, kétel sek ezen decretumunkat, a' miképen kikit közülök illet, bötellyesíteni.*"

„E' folyó holnap 4-dikén a' politzia tud sítatott az ő *Ajaccio*ból való kiindulásáról. — Minekutánna Felséged minden szükséges rendelkezéseket böltsen megtétetett volna, 9-dikén estve a' telegraf azt a' hirt közlötö, hogy *Murat* hornintzad magával, ellenséges módon *Pizzónál* kikötött, az egészre ügyelő törvényt megszegte, és a' közönséges piatzon kiáltotta legyen: *„En Joakim vagyok: Kiáltások minnyájan, minnyójan: Éljen Murat Joakim Király!* Ugyan az a' telegraf izente, hogy a' néptől megfogatott, 's késerőivei együtt fogásra vitetett, de hogy a' tsendesség sehol sem háloritattott meg.“

„Ezen telegrafi tudósításokat követték a' *Nunciante* Generalnak és minden polgári és hadi tisztviselőknök tudósításaik, hogy 8-án (nem pedig 6-án) reggel 11 órakor két fegyveres hajó megjelent *Pizzónál*, a' melyekből 31 személyek sebesen kilépvé a' piatzra mentek 's a' t. — A' felmérésedett nép őket azonnal megakartá ölni, de az okosabbak megfogattatásokat jvaldolták. — Nevezetes, hogy magok az aszszonyi személyek is a' fegyverhez fogtak. — A' két hajó látván, hogy ott nem jól ütött ki a' dolog, futásnak eredett.“

„Tizediken elfogott a' hajós kapitány *Cassero* két más, ugyan azon expeditióhoz tartozó, fegyveres hajókat, 48 tisztekkel, és altisztekkel, 's ezek azt vallották, hogy *Carbonarónál* értették *Muratnak*, *Calabria* fele tartó szándekát, ezek az emberek fegyvereken kívül, mind egyre törökkel is voltak felkészülve. — Az egész ex-

peditióból 2 hajó és 79 személyek kerültek kezünkre.“ —

„A' *Murat* papiroesai közt nevezetesebbek: 1) Egy, az *Austriai Császár* (3 Felségétől, *Duca di Lipano* (e név alatt akart *Murat*, *Triest*be utazni) számára adott úti levél, mely *Párisban* Sept. 7-dikén *Gróf Mercy*től alá irattatott, és az oda való anglus követtségtől is vidimáltatott vala. 2) Egy, *Murat* saját kezével iratott decretum, dátum nélkül, melyben a' polgári háború organizáltatott, Felséged minden ministerjei földönfútókká nyilatkoztatottak. — 3) Egy lázszató hirdetmény a' néphez 's a' t.“ —

„Felséged parantsolta vala, hogy *Murat*, ki ezeket végbe vinni bätorkodott, hadi törvény szerint íteltessen. — *Nunciante* Generalnak hivatal szerint való tudósítása jelenti, hogy ő egy akarattal halálra íteltetett, és 13-án estvéli 6 órakor agyon lövetett. — Az egész nemzetet csak Felséged mentettemeg a' veszedelemtől, a' ki eránt való hívségét a' nemzet olly fenyesen kimutatta, hogy szükségképpen Felségedben is háláló érzések ugyan ezen nemzet eránt gerjedtek. — Sema' magánosok foglalatosságaik, sem az adók fizetetesiek ez által félbe nem szakasztattak, 's ez a' roz *Pizzó* határjánál tovább nem terjedett.“

„Mélységes tisztelettel Felséged lábához borúlok 's a' t.“

Franciaország.

A' múlt-October utolsó napjaiban mintegy 20,000 *Austriai* hadi seregek mentek *Lyon* városán keresztül; több utakon marsiroznak *Franciaország* hatarjai felé's onnan hazájokba folytatják újokat.

Corzikai tudósítások szerint, *Murat* ezen a' szigetén sokáig ingadozott, ha viljon mennyen e' *Calabriába*, a' hol sok munkás társokat sokan reménylöttek vele. Legnagyobb baja volt, hogy pénz nélkül szükködött. Az ő tétovázást megkeuoztet-

te leginkább az, hogy egy Angliai hajóból *Triest* felé vivő uti levél néki küldtetett minden oltalom ajánltatásával együtt. *Murat* azon küldöttel sokáig beszélvén, azt ígérte néki, hogy a' következő napon bizonyos választ ad. De némelly balgatagok addig nem hagyták békével, hogy tsak egyszerű vették őtet az elvesztett országa visszanyerésére. Az ő még hátra lévő valami 100 ezer frankot érő gyémantjai közül a' legszebbiket 24,000 frankon elzalogosította, es az Angliai küldöttet válasz nélkül hagyván, éjjel *Calabriának* vette útját.

A' belső dolgokat ügyelő Minister *Gr. Vaublanc*, October 18-ikán minden Prefektusokhoz következő kerülő írástküldött: „Ha a' Király parantsolatjához képest, az Eő házából való valamelyik Printz talál az Űr departementébe jönni, az a' leg-együgyűbb módon fogadtasson el; a' polgármesterek nem fognak néki eleibe menni, sem diadalmi boltozatok felállíttatni, sem más egyéb kötségek tétettetni; ha valamely tisztviselő ilyeneket mivelne, az néki formaképen tiltatasson meg. Ez a' megváltozhatatlan kívánsága a' Királynak, 's a' Kir. familiából való hercegeknek. Ha ők az országot járják, az által nem kívánnják a' lakosokat még inkább terhelni, hanem az ő bajaikat, meg orvoslás végett, a' Királynak elejébe terjeszteni 's a' t.

E' folyó holnap 3-dikán estvéli tizedfél óraker két gyanús emberek találtattak a' királyi törvényszék száláinak azon részében, a' melly *Ney* Marsal fog háza feliben vagyon. Minthogy ott egy ajtónál egy tsomó kötelet, 's egy vas emelő rúdat találtak, bizonyosnak látszik lenni, hogy azok az emberek a' *Conciergerie*-fogházba bétörni, 's onnét valamely rabot kiszabadítani szándékoztak.

A' napokban *Sablonsi* térségen fényes pályanyargalás tartatott, a' mellynél *Feldmarsal* *Herczeg Blücher* is nézés végett megjelent; de a' paripája belebotlott azon kö-

télbe, a' mellyel a' pálya bé vala rekesztve, 's elesett, a' *Herczeg* a' vállán könnyen megsebesedett. A' futó lovak mind Angliaiak voltak, mellyeknek meglátatásokra számtalan sok nézők, 's azok közt sok pompásan felöltözött dámák részint lóháton, részint kotsin össze gyülekeztek vala.

Az önnön gyilkossághoz való útlatos hajlandóság, melly egy a' vallás megvetetésének szomorú következései közül, a' nemzet minden klassisaira terjed. E' folyó holnap 2-dik napján egy Generális magát fejbe lötte. — A' tselekedetének oka még ki nem tudódhatott. — Ugyan azon nap egy asztalosnak a' felesége is megölte magát. Ezen önnön gyilkosság környül-állásaiból kitettzik, melly nagy hidegvérűséggel, es maga meggondolásával vitte azt vegbe. Ugy láttzik, hogy ez a' személy, minekutánna már egy széles sebet ejtett volna a' gégéjén, még is eszénél volt, mert a' seb kívülről tellyességgel nem vérzett. Minekutánna az oda jött politziai kommissarius tőle azt tudakozta volna; hogy kitoda ejtette őtet azon veszedelembé, azt felelte, hogy ő azt maga tselekedte legyen, 's nagyon kérte arra, hogy semmivel se segítsenek rajta, mivelhogy ő arra határozta magát, hogy meghaljon. Kimondván ezeket a' szokat, vét rohanás által megfulasztatott.

A' *Monitör* megjegyzése szerint, mult October holnapjának lefolyása alatt 974 Francia hadi tiszttek mindenféle rangból, es 2314 altiszttek es közemberek kényszerítették *Párist* oda hazyni.

Azokhán a' Francia Országi crösségekben, a' mellyek szövetséges seregekkel egy ideig maradnak megrakva, *Párisi* ujságlevelek szerint, a' polgári igazgatás a' Franciaiak kezekben megmarad, 's főképp a' vámszedés módja meg nem változtatik.

A Magyar Kurir 90-dik darabjában felbe maradt Wellington Hercegnék Lord Castlereagghoz küldött levelének végezte.

Denon Ur, Fremantle nevű Adjudant-som által nekem azt izente, hogy mint-hogy néki azon képeknek a' Muzeumból kiadásokra parantsolatja nintsen, ő nem másként hanem ha erőszakkal ki adja azokat. Én tudtára adtam Talleyrand Hercegnék, hogy más nap dél tájban a' Belgio-mi Királynak hadi seregei, az ő Urokhhoz tartozó Museumban lévő képeket vissza fogják venni. A' mi meg is történt. Ezen tselekedetemért azt mondják, hogy a' Már-tzius 25-dikén kötött Traktát megszegtem: de ebben a' Museumról, egy szóval sem tétetett említés. A' Párisi hadi egyezésnek 11-dik tzikkelyét pedig, melly a' közön-séges tulajdonról szóllott, mindjárt akkor ellenzette Blucher Herceg, minthogy a' Prusziából elvitetett képeket, Eő Felsége a' Franeciák Királya, jöllehet megigérte vala, még sem adtavissza. Ezen okból én is a' többi Európai nemzetekre nézve is szükségesnek tartottam lenni vissza kivanni azt, a' mit a' Pruszsusok magok részekre kívántak, 's ekként a' megegyezésben a' Museumról semmi emlékezet nem volt hanem a' Monarchák egy mással való megegyezésekre hagyattatott. — Az 1814-dik esztendőbeli Párisi Trakta, mellyben erről semmi emlékezet nintsen, semmi just nem adhat, ennek a' tulajdonnak megtartására; mert a' győzedelmes seregeknek szabad jussok vala, minden mesterségi dolgokat elvinni, és mivel ez a' tárgy az alkubeli megegyezésben semmi kezeség alá nem tétetődött, a' szövetségesek igaz jással kívánhatták a' Museumban lévő képeket, mellyek ugy is tsak a' rettenetes revoluzió, és Bonapartéának tyrannismusa által ragadtattak volt eltőlők. — Az 1814-ben kötött Párisi Traktában a' szövetséges Fejedelmek kedvézni akartak a' Francia

hadi seregeknek, mivel azt vélték, hogy azok Európával megbékélni kívánnak; de ezek a' hadi seregek megtsáltak a' világot a' maga reménységeben, és minekutánna a' szövetséges seregektől megverettettek volna, a' szövetséges Fejedelmek kívánságokra, eloszlattattak. — Már most nintsen okok a' szövetséges Hatalmasságoknak, hogy ezen armáda megkiméltetéséért igaztalanok legyenek a' magok alattvalóik eránt. A' Francia nemzetnek érzése tsak nemzeti büszkeség. Egyedül azonokból kívánná a' mesterség műveit megtartani, hogy maga győzedelmeinek jeleit mutogassa. De ugyan azon érzés a' más nemzeteket is gerszti azon remekmunkáknak visszaskivánására, minthogy most ők a' győzedelmek.

Magára a' Francia Országra nézve hasznos, hogy mostan érezze, hogy Európával nem bírhat, és noha egyenként meggyőzte is rövid időre a' Hatalmasságokat: de már eljött a' visszafizetésnek napja. Azért azt itélem, hogy az uralkodó Fejedelmektől igazságtalanság volna Francia Országnak kedvét keresni, és ez az áldozat a' politikával azon okból is ellenkezne, mert elmulasztaná az alkalmatosságot mellyben a' Francia Nemzetnek egy derek erköltsi tanitást adhatnak, —

Wellington.

Pruszsia.

A' Prusziái Király, és az Orosz Császár Eő Felségek között számos esztendőktől fennálló baratságos indulatok új kötelek által megerősítették. Mind a' két monarchák, a' Császár édes Anyja Eő Felségének helyben hagyásával, a' Mihlós Nagy Hercegnék, 's a' Sarlotta Prusziái Hertzegaszszonynak öszvepárosodásokat, az Eő Cs. és Kir. Hertzegségeknek tulajdon kívánságokhoz képest, meghatározták. Ez a' határozás Nov. 4-ikén az egész udvarnak jelenletében, közönségesse tétetett.